



## LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

### INTERPELIACIJA

**Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministrei Jurgitai Petrauskienei**

2018 m. lapkričio 16 d.

Vilnius

Mes, žemiau pasirašę Lietuvos Respublikos Seimo nariai, vykdydami savo konstitucinę pareigą vertinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir jos atskirų narių veiklą bei vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Konstitucijos 61 straipsniu ir Lietuvos Respublikos Seimo statuto 219 straipsnio 1 dalimi, teikiame interpeliaciją Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministrei Jurgitai Petrauskienei bei reikalaujame atsakyti į šiuos klausimus:

1. Ar prieš pereinant prie pedagogų etatinio apmokėjimo ir atsisakant mokyklų finansavimo pagal „mokinio krepšelio“ principą buvo parengtas šių priemonių įgyvendinimo planas? Jei toks planas buvo, nurodykite, kokių dokumentu ir kada jis patvirtintas, ar jame buvo analizuojamos ir įvardijamos galimos grėsmės? Jei taip, išvardinkite tas plane nurodytas grėsmes.

2. Kodėl neišsiklausėte į Seimo opozicijos, dalies mokyklų ir savivaldybių vadovų, pedagogų profesinių sąjungų nurodytas galimas problemas, kurios neišvengiamai turėjo iškilti skubiai pakeitus mokyklų finansavimo ir mokytojų atlyginimų reglamentavimo principus? Ar normalu, kad dar ir šiandien dalis mokyklų dirba neturėdamos atlyginimų apskaičiavimo aprašo ir nesant pasirašytų darbo sutarčių su mokytojais?

3. Kodėl imtasi pradėti įgyvendinti esminius mokyklų ir mokytojų darbo finansavimo pakeitimus jau nuo 2018 m. rugsėjo 1 d., jei politinis sprendimas buvo priimtas tik birželio mėnesio pabaigoje, o poįstatyminiai aktai – dar vėliau ir, akivaizdu, nebuvo įmanoma normaliai pasiruošti minėtų radikalių finansavimo pokyčių įgyvendinimui? Ar buvo norima net brutaliu būdu įvesti etatinį mokytojų darbo apmokėjimą, siekiant prieš artėjančius trejus rinkimus paskelbti, kad naujoji valdžia neva sugebėjo įvykdyti esminę švietimo sistemos reformą? Ar turint rugsėjo pirmajai sukauptus keliolika milijonų eurų norėta sudaryti išpūdį neva vidutinis mokytojų atlyginimas didėja dėl įvesto etatinio apmokėjimo, nors akivaizdu, kad pervedus minėtus milijonus mokytojų atlyginimams mokėti pagal seną sistemą tie atlyginimai būtų vidutiniškai didėję taip pat, tik kitaip persiskirstę konkreitiems mokytojams? Gal Jums nėra žinoma, kad mokytojai, iš dalies ir mokyklų vadovai, vasaros metu atostogauja, ir kad visus su radikaliais finansavimo pokyčiais susijusius, tarp jų – jautrius atlyginimų ir etatų formavimo klausimus teks karštligiška spręsti jau prasidėjus mokslo metams, kai tuo laikotarpiu ir taip apstu įvairių problemų? Ar galima tikėtis, kad tokiomis aplinkybėmis minėti klausimai bus tinkamai aptarti ir galutinius sprendimus mokytojai priims kaip objektyviai pagrįstus ir teisingus?

4. Kodėl buvo pasirinkta tokia racionaliai nepagrįsta mokytojų darbo valandų skaičiavimo sistema, kuri pedagogų bendruomenę nuvedė į smulkmenišką „veiklelių“ skaičiavimą siekiant kažkaip suformuoti išsvajotą visą etatą ir tokiu būdu pažemino mokytojo profesijos prestižą? Ar normalu tokia pačia finansine išraiška įvertinti kontaktinę mokytojo darbo valandą ir kažkokios, neretai pakankamai neapibrėžtos, bendruomeninės veiklos valandą? Ar sutinkate, kad Jūsų pateikta etatinio apmokėjimo nustatymo sistema su mokyklos vadovo valiai paliktais gana plačiais valandų intervalais sukuria gana

placią terpę nepotizmo apraiškoms, galimam susidorojimui su principingais pedagogais, pataikūniškumo vadovams atmosferos formavimuisi? Ar sutinkate, kad vadinamasis etatinis mokytojo darbo apmokėjimo principas įvestas taip, kad jis iš esmės yra ne etatinis, o metinis-kontraktinis, kuris neužtikrina nei mokytojo saugumo, nei jo darbo mokykloje stabilumo? Ar sutinkate, kad tokios sistemos įdiegimas akivaizdžiai rodo Jūsų nekompetentingumą ir mokytojo darbo specifikos neišmanymą?,

5. Ar Jūs esate susipažinusi su padėtimi ikimokyklinio ugdymo įstaigose, kur ikimokyklinio ugdymo auklėtojų algos yra 26 proc. mažesnės nei vidutinis šalies darbo užmokestis (VDU), o auklėtojų padėjėjų net 52 proc. mažesnis nei VDU. Valstybės audito ataskaita taip pat pabrėžia ikimokyklinio ugdymo paslaugų prieinamumo problemą, kuriai daro įtaką ir itin žemas darbo užmokestis. Darželiuose dėl auklėtojų stygiaus yra perpildytos grupės net pažeidžiant higienos normas. Vien Vilniaus mieste šių mokslo metų pradžioje trūko apie 250 ikimokyklinio ugdymo pedagogų, o 40 proc. konkursus paskelbusių ikimokyklinio ugdymo įstaigų sulaukė tik po 1 kandidatą būti auklėtoju. Kodėl iki šiol Jūs nesiėmėte jokių būtinų priemonių spręsdama šią kritinę situaciją?

6. Kodėl ugdymo programų keitimas vyksta neorganizuojant diskusijų su švietimo bendruomene? Kodėl nebuvo skelbtas konkursas ugdymo programų projektams rengti, o uždarai dėl to sutarta su pasirinktais ekspertais? Kodėl staiga nusprendus prailginti mokslo metus, nebuvo pagalgvota apie ugdymo programų pritaikymą ir viskas palikta „savieigai“, mokytojų iniciatyvai?

7. Remiantis Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) standartais, mokytojų atlyginimas turi būti maždaug 20-30 proc. didesnis nei bendras šalies VDU. Jums turbūt puikiai žinoma, kaip toli mes esame nuo tos proporcijos. Tačiau nepaisant to, Ministras Pirmininkas Saulius Skvernelis drįsta viešai pareikšti: „Turėti gana daug laisvo laiko ir gauti tūkstančio eurų atlyginimą... tokios galimybės (*mokytojams*) tikrai nėra“. Ar ir Jūs taip pat kaip Ministras Pirmininkas šiandieninį mokytojo darbą vertinate kaip suteikiantį daug laisvo laiko ir nevertą europinių atlyginimų proporcijų? Ar priešingai – kritiškai vertinate tą netaktišką Ministro Pirmininko pasisakymą ir galėtumėte pasiūlyti jam atsiprašyti pedagogų bendruomenės?

8. Tikėkimės, Jums žinoma, kad Jums pakeitus mokyklų finansavimo tvarką, sumažėjo finansavimas socialinių pedagogų, logopedų, psichologų etatų išlaikymui. Deja, vaikų su specialiaisiais poreikiais skaičius nėra mažėjantis. Ar suprantate, kad sumažinus specialiosios pagalbos specialistų etatus, dalis iš jų atsisakys tų pareigų, o naujų specialistų nebus įmanoma prisikviesti? Kodėl Jūs nusprendėte papildomai nuskriausti šiuos – specialiųjų poreikių turinčius ir taip jau likimo nuskriaustus vaikus?

9. Ar sutinkate, kad naiviai ir neįtikinamai skambėjo Jūsų paaiškinimai, kad neva Jūs nežinojote apie tai, kad Jūsų sutuoktinio įmonė pelnosi iš kontraktų, sudaromų su Jūsų ministerijai pavaldžiomis įstaigomis? Ar suprantate, kad nedeklaruodama tų privačių interesų ir viešu pranešimu nusiųšaliniusi nuo ministerijai pavaldžių įstaigų, kurios perka Jūsų vyro įmonių paslaugas, galėjote pažeisti Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybės tarnyboje įstatymą? Ar Jums atrodo normalu, kad Jums pavaldžiose įstaigose Jūsų vyro bendrovė laimi užsakymus būdama vienintele viešojo pirkimo apklausoje dalyvavusi įmonė?

10. Minint mūsų valstybės atkūrimo šimtmetį buvo paskelbti trys svarbiausi šūkiei ir siekiai. Vienas iš jų – „Mokytojas – prestižinė profesija!“. Mūsų vertinimu, Jūs padarėte ypač daug, kad nutoltume nuo šio siekio įgyvendinimo perspektyvos. Ar savo atsistatydinimu nesutiktumėte suteikti vilties, kad vyriausybėje vietoj Jūsų galėtų atsirasti kitas politikas, pajėgus imtis minėto siekio įgyvendinimo?

11. Ar Jūs suprantate, kad Lietuvos mokyklos laukia milžiniška mokytojų stygiaus krizė, nes Jūsų trumparegiškai, nestrategiškai vykdomas aukštųjų mokyklų tinklo jungimas paliko mokytojų rengimo vakuumą ir artimiausiu metu nebus sudarytos prielaidos kompensuoti šią gresiančią mokytojų stygiaus „duobę“, kai dabar dirbantys mokytojai po kelerių metų pradės masiškai išsiskirti į pensiją? Jūsų

vadovaujamos ministerijos skambiai skelbiami mokytojų rengimo pokyčiai, mokytojų rengimo centrų Vilniuje ir Kaune kūrimas, prasilenkia su jūsų konkrečiais darbais. Kodėl 2018 metais buvo sumažintas valstybės finansuojamų vietų skaičius priimant į mokytojus rengiančias studijų programas? Kodėl vilkinamas būtino finansavimo skyrimas mokytojų rengimo centrams VU ir VDU? Ar pripažįstate, kad Jūsų vykdoma aukštųjų mokyklų tinklo pertvarka, prieštaraujanti ekspertų išvalgoms, tik pagilino bendrojo ugdymo sistemos krizę ir nesudarė prielaidų sustiprinti problemišką bendrojo ugdymo kokybę? Ar pripažįstate savo atsakomybę dėl to, kad įvedant etatinį mokytojų darbo apmokėjimo modelį mokyklose sukeltas chaosas atbaidys jaunus žmones nuo pedagogo profesijos pasirinkimo?

12. Šių metų vasario pabaigoje Jūsų sprendimu buvo sustabdyta daugiau nei 200 studijų programų akreditavimas. Toks sprendimas sutrikdė aukštųjų mokyklų pasirengimą studentų priėmimui, kelių aukštųjų mokyklų (LCC, EHU, KSU) veikla buvo faktiškai paralyžiuota. Konstitucinis Teismas pripažino, kad šie Jūsų sprendimai kertasi su Konstitucija, pažeidžia teisėtus universitetų ir kolegijų, dėstytojų bei studentų lūkesčius. Jūsų vadovaujama ministerija vengė taisyti klaidas, operatyviai nereagavo į Konstitucinio Teismo nutarimus ir tokiu būdu tik gilinote konfliktinę situaciją. Ar prisiimate atsakomybę dėl sukulto chaoso aukštojo mokslo sektoriuje neakredituojant šimtų studijų programų ir vengiant skubiai taisyti susidariusią situaciją po Konstitucinio Teismo sprendimo?

13. Valstybinių aukštųjų mokyklų tinklo konsolidacija, nors ir prasidėjo, bet vyksta chaotiškai ir nepasirengus. Jūsų vadovaujama ministerija neskiria reikiamo dėmesio, užtikrindama reikiamą pagalbą besijungiančių universitetų bendruomenėms. Tai patvirtina Vytauto Didžiojo, Lietuvos edukologijos ir Aleksandro Stulginskio universitetų jungimosi atvejis, kai ministerijos ir Jūsų nuolat keliami įtampa trikdė sklandų skirtingų institucijų susijungimo procesą. Kodėl Jūs inicijuodama aukštųjų valstybinių mokyklų jungimąsi, neužtikrinate reikiamos finansinės paramos, kuri būtina einamosioms jungimosi išlaidoms padengti? Kodėl 2019 metų Švietimo ir mokslo ministerijos biudžete nėra numatytos tolesniam jungimosi procesui būtinos lėšos? Kodėl vienašališkai ir be jokių diskusijų imatės stiprias pozicijas turinčių valstybinių kolegijų Vilniuje ir Kaune sujungimo? Kodėl iki šiol nepateikėte aiškių sprendimų dėl regionuose esančių kolegijų stiprinimo ir tolesnės veiklos užtikrinimo?

14. Jūsų vadovaujama ministerija yra atsakinga už visų švietimo sričių deramą finansavimą ir kokybės užtikrinimą. Kodėl 2019 metų biudžete nėra numatyta didesnio finansavimo mokslui, įvertinant tai, kad pastaraisiais metais mokslui skiriamų lėšų mažėjo ir Lietuva beviltiškai atsilieka nuo išsikeltos tikslo 2020 metais pasiekti 1,9 proc. nuo BVP, skiriamą moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai (MTEP)? Kodėl skiriant dešimtis papildomų milijonų bendrojo ugdymo finansavimui, nėra skiriamos būtinos lėšos ikimokykliniam ir priešmokykliniam ugdymui ir čia dirbančių pedagogų atlyginimams didinti, tuo labiau kad buvo pažadai kitais metais tai spręsti? Kodėl 2019 metų biudžete nėra numatytos reikiamos lėšos švietimo pagalbos specialistų atlyginimams? Kodėl nėra numatytos būtinos lėšos valstybinių aukštųjų mokyklų jungimosi būtinoms išlaidoms apmokėti? Ar prisiimate atsakomybę dėl tokio neatsakingo ir išbalansuoto kitų metų švietimui skirtos biudžeto planavimo?

15. Ar gebate išgirsti Jums reiškiamą kritiką, kad švietimo srityje bandant įgyvendinti sudėtingas reformas (nuo aukštojo mokslo iki profesinio mokymo, nuo mokytojų etatinio apmokėjimo iki ugdymo turinio atnaujinimo ir kitų) Jums trūksta vadybinių gebėjimų efektyviai suvaldyti situaciją ir užtikrinti sklandų procesą?

16. Kai 2016-ųjų metų pabaigoje buvote paskirta švietimo ir mokslo ministre bei palikote ankstesnes Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės (MOSTA) centro vadoves pareigas beveik dvejus metus šios įstaigos vadovo atranka nebuvo skelbiama. Kodėl taip ilgai delsėte skelbti konkursą į šios svarbios institucijos vadovo pareigas? Ar planavote sau laikyti rezervinę vietą, į kurią galėtumėte sugrįžti, jei nepavyktų darbas švietimo ir mokslo ministre? Ar žiniasklaidoje pasirodžiusi informacija, kad šiomis savaitėmis MOSTA jau paskelbė konkursą vadovo pareigoms užimti reiškia, kad ketinate artimiausiu metu pasitraukti iš ministrės posto ir dalyvausite šiame konkurse?



Interpelaciją teikia Seimo nariai:

1.	Gabrielius Landsbergis	Gabrielius Landsbergis
2.	Segeerijus Gendriļs	Segeerijus Gendriļs
3.	Julius Sabatauskas	Julius Sabatauskas
4.	Bronislavus Jaitelis	Bronislavus Jaitelis
5.	Jurgis Razma	Jurgis Razma
6.	Rokas Morkūnas - Mikutavičius	Rokas Morkūnas - Mikutavičius
7.	Antanas Štampelis	Antanas Štampelis
8.	Kęstutis Naumėnas	Kęstutis Naumėnas
9.	Vytautas Juozapaitis	Vytautas Juozapaitis
10.	Andrius Štampelis	Andrius Štampelis
11.	Edmundas Puzis	Edmundas Puzis
12.	Arydas Gudonavičius	Arydas Gudonavičius
13.	MYKOLAS MAJAUSKAS	MYKOLAS MAJAUSKAS
14.	Antanas Matulionis	Antanas Matulionis
15.	Mantas Adomėnas	Mantas Adomėnas
16.	Laurynas Kasčiūnas	Laurynas Kasčiūnas
17.	SIMONAS GENTVILAS	Simonas Gentvilas
18.	Paula Navickaitė	Paula Navickaitė
19.	Zygmunt Paterka	Zygmunt Paterka
20.	Stasys Šedbaras	St. Šedbaras
21.	OPINIS KRIVYS	OPINIS KRIVYS
22.	Vytautas Vasiliauskas	Vytautas Vasiliauskas
23.	Andreas Adomaitis	Andreas Adomaitis
24.	Naglis Puteilis	Naglis Puteilis
25.	Vipriola Rimšaitė	Vipriola Rimšaitė
26.	Kęstutis Jonaitis	Kęstutis Jonaitis
27.	Andrius Kupčinskis	Andrius Kupčinskis
28.	Renė Depučienė	Renė Depučienė
29.	Deividas Ladas	Deividas Ladas
30.	Andrius Navichas	Andrius Navichas

